

- 1) Izražen je bil močan interes delavcev ZGS za nadaljevanje tovrstnih ali podobnih oblik prenosa znanja v bodoče (npr. po vzoru nekdanjih republiških gozdnogojitvenih seminarjev).
- 2) Podane so bile tudi nekatere konkretne pobude za izbiro prihodnjih gozdnogojitvenih tematik (npr. nadaljnje obravnavanje problematike črnega bora tudi v drugačnih razmerah, obnova nižinskih (hrastovih) gozdov, gospodarjenje v bukovih in jelovo-bukovih gozdovih, problematika panjevskega gospodarjenja itd.).
- 3) Nekateri udeleženci so bili mnenja, da bi bila potrebna razširitev problematik (npr. na krajinsko področje, na področje živalske komponente ter v ekonomsko vrednotenje). Skladno s tem naj bi bile torej tematske delavnice v bodoče še kompleksnejše.
- 4) Potrebno bi bilo predvsem več časa za terenski del, posebej za zaključno razpravo oziroma oblikovanje sklepov na mestu samem.

Na podlagi mnenj sodelujočih ter naših izkušenj pri pripravi in izvedbi delavnice bi za pripravo bodočih delavnic veljalo upoštevati zlasti naslednje:

- 1) Na tematskem delu delavnice naj bi sodeloval tudi širši krog strokovnjakov ZGS (ne glede na t. i. območne "bariere").
- 2) V bodoče bi lahko delavnice, ki bi bile posvečene le prenosu obstoječega znanja (= izobraževanju), katerih priprava običajno ni toliko zahtevna kot priprava problemskih delavnic, pripravljali posebej. Hkratno uresničevanje čisto izobraževalnih in pro-

blemskih ciljev je namreč kratkoročno zelo zahtevno in gre lahko na škodo posameznega cilja. Tako bi bilo lahko izobraževalnih delavnic, skladno s potrebami ZGS, več kot problemskih.

- 3) Načrtovanje problemskih delavnic bi moralo biti dolgoročno. Izbor aktualnih tem bi bilo nujno opreti na obstoječe (ali končane) raziskovalne projekte in aktivnosti (= obstoječe znanje), za nove prioritete teme pa nastaviti nove (skupne) raziskovalne projekte, ki naj bi jih podprlo MKGP.
- 4) Kompleksnejše tematike bi bilo primerneje uresničevati v obliki seminarjev javne gozdarske službe, ki naj bi bili bolj odprtega tipa, morda podobno kot Gozdarski študijski dnevi.
- 5) Manjše, praktične probleme usmerjanja in razvoja gozdov pa bi kazalo tekoče reševati v obliki neformalnega ekspertnega sodelovanja med GIS in ZGS (v okviru programa nalog javne gozdarske službe).

Na koncu velja izreči prisrčno zahvalo vsem sodelujočim na delavnici, posebej zunanjim in domačim referentom ter kolegom (soorganizatorjem) ZGS, še posebno iz OE Sežana, ki so se ob tej priliki tudi aktivno vključili v raziskovalno delo ter prevzeli terensko izvedbo projekta. Na ta način se je v obojestranskem interesu pričelo pristno strokovno-znanstveno sodelovanje med GIS in ZGS, ki bi lahko postalo model za pripravo tovrstnih oblik prenosa znanja in sodelovanja tudi v prihodnje.

Mag. Franc Ferlin

Gozdna in zgodovinska učna pot Stari grad Radlje ob Dravi

"Po stezi naj odmeva tvoj korak ..."

Na vprašanje, ali je še zanimivo opremljanje in urejanje gozdnih učnih poti, lahko odgovorimo pritrilno. Poti skozi gozdove že dolgo presegajo le učni namen, saj so tudi rekreacijske, popotniške, pohodniške, turistične, pa tudi promocijske za gozd in gozdarstvo.

Vsem naštetim namenom naj bi služila tudi gozdna in zgodovinska učna pot po gozdovih nad Radljami.

Uradna otvoritev te gozdne poti je bila 21. 6. 1998. Radeljčani in okoličani so že v preteklosti radi hodili do ostankov Starega gradu na pobočju nad Radljami, zato smo prepričani, da trud ob pripravi poti ni bil zaman.

Radeljska gozdna in zgodovinska pot povezuje ogled zgodovinskih objektov in seznanitev s kozjaškimi gozdovi. Zgodovinske točke na poti so ostanki Starega gradu, pogled na radeljski samostan ter Kalvarija,

grajska pristava s parkom. Gozd smo na poti želeli prikazati preprosto, a kompleksno.

Učna pot Stari grad je krožno speljana. Začne in konča se na parkirnem prostoru ob nekdanji grajski pristavi. Točke na poti so označene s tablicami, ki so pritrjene na večje kamne.



Slika 1: Označitev stojišča na gozdni poti

Na tablici je podana vsebina stojišča, dodan je simbol poti in puščica, ki usmerja obiskovalčev korak. Začetne točke uvedejo popotnika v razmišljanje o vrednotah gozda. Gozdni bonton opozarja na pravila obnašanja v gozdnem okolju. V preteklost se najprej ozremo na točki, ki prikazuje nekdanjo "olcarsko bajto". Prikazano zasilno bivališče gozdnih delavcev je pokrito s smrekovo skorjo in opremljeno s kuriščem in z zasilnim ležiščem. Mimo točk, ki pohodnika seznanjajo z drevesnimi vrstami, gozdnimi tlemi in lesom, dospemo do pobočja pod ostanki Starega gradu. Sredi sestoja, ki ima varovalni značaj, kraljuje mogočna bukev, zraščena iz dveh debel. Dimenzije mogočnega drevesa so: višina 37 m, obseg debel v prsni višini 4,3 m in 1,79 m, bruto telesnina obeh bukev po meritvah v letu 1997 31,9 m³. Pot nas vodi dalje neposredno pod grajske ruševine. Pogled lahko usmerimo po Dravski dolini in na kom-

pleks zgradb, ki so ostanek nekdanjega mogočnega radeljskega samostana. V tem samostanu je nekdanj obratovala ena najstarejših lekarn pri nas. Osrednja zgradba samostana služi danes kot stanovanjski objekt.

Neposredno nad točko, ki opozarja na radeljski samostan, se nahajajo ostanki Starega gradu. Grad je bil



Slika 2: Skrivnostni dominikanski samostan

"Živ" v letih od 1216 do 1697, ko ga je strela dokončno uničila. Ruševine nezadržno propadajo in grad s počasnimi koraki izginja. Za utrujene obiskovalce učne poti je na prostoru pod ruševinami urejen prostor za piknik z razgledno točko. Z razgledišča se lahko nau-



Slika 3: V pobočju varovalnega gozda je poskrbljeno za varen korak (Vse foto: Matej Modic)

žijemo pogleda na mesto Radlje ob Dravi s ptičje perspektive. Zanimiv pa je tudi razgled po Pohorju in Kozjaku.

Ko obiskovalec prispe do Starega gradu, osvoji najvišjo točko učne poti. Steza se od tu postopoma spušča. Po drugi strani hriba dospemo do vhoda v Hudo luknjo. Obda nas značilen hlad, vhod pa temačno in skrivnostno vabi pogumne pohodnike, ki morajo biti opremljeni vsaj s svetilko, da jim Huda luknja lahko razkrije svojo lepoto.

Po pobočju se mimo bogatega sloja grmovnic spuštimo do struge Suhega potoka, ki ima hudourniški značaj. Tablice nas do povratka na začetno točko opozarjajo še na zanimive drevesne in grmovne vrste in na značilen gozdni rob.

S prihodom na začetno točko pot ni popolnoma zaključena. Nudi še ogled Kalvarije, parka in grajske

pristave. Kalvarija je sestavljena iz več hribčkov, na katerih je s kipi ponazorjen križev pot. Skulpture v naravni velikosti so delo baročnega kiparja Janeza Jakoba Schoya iz leta 1724. Kalvarija je nekdaj sodila v sklop radeljskega samostana. Radeljski park ob grajski pristavi je primer angleškega parka. Z vključitvijo v učno pot smo drevesne in grmovne vrste v parku tudi označili. Grajska pristava je zgradba, katere vhod krasi samostanski portal iz leta 1666.

Učna pot Stari grad Radlje nudi veliko informacij. Pohod traja 2-3 ure. Za pot, ki je rezultat skupnega dela radeljskih gozdarjev smo izdali tudi vodnik. Naša pot vabi tako gozdarje kot ostale obiskovalce, da se seznanijo z gozdovi nad Radljami in okusijo kanček radeljske zgodovine.

Jerneja Čoderl, dipl. inž. gozd.

Gozdarstvo v času in prostoru

Gozdarstvo ni več tako enostavno, kot je bilo

Konferenca o upravljanju gozdov v zavarovanih in rekreacijskih območjih (*Forest management in Designated Conservation and Recreation Areas*) Firenze, 7.-11. oktober 1998

Naslovna misel je bila eden od zaključkov mednarodne konference o gozdarstvu v zavarovanih in rekreacijskih območjih, ki sta jo v začetku oktobra lani organizirala Evropski inštitut za gozdove (European Forest Institute) in Italijanska akademija gozdarskih znanosti. Udeleženci so prišli iz dvajsetih, večinoma evropskih držav. Iz Slovenije sva se konference udeležila mag. Robert Robek z Gozdarskega inštituta Slovenije in Robert Hostnik z Zavoda za gozdove Slovenije.

Splošen vtis s konference je, da se z evropskim gozdarstvom marsikaj dogaja. Medtem ko je slovensko gozdarstvo v krizi, drugje na veliko raziskujejo in razmišljajo o novih, sonaravnejših načinih gospodarjenja z gozdovi. Javno mnenje je (tudi za gozdarje) vedno pomembnejše, saj se pred upravljalce gozdov postavljajo nove zahteve, ki poudarjajo ekološki (predvsem z vidika ohranjanja pestrosti) in socialni pomen (gozd kot prostor za oddih) gozdov. *Neproizvodne funkcije gozda, mešanica gozdnih proizvodov, ohranjanje biotske pestrosti, projektno upravljanje, participativno načrtovanje, autopoeitično gozdarstvo ...* so le nekateri od pogosteje uporabljenih in poudarjenih izrazov.

Skupno je bilo predstavljenih 50 prispevkov. V nadaljevanju bom kratko povzel nekaj najzanimivejših prispevkov.

Mreža evropskih gozdnih rezervatov

Za ohranjanje in vzdrževanje biotske pestrosti so bistvenega pomena pragozdovi in gozdni rezervati. V Evropi naj bi bilo še vedno okoli 3 milijone hektarov naravnih gozdov (1,7 % skupne gozdne površine), največ na Finskem in Švedskem ter v goratih predelih srednje in vzhodne Evrope. Predstavljen je bil mednarodni projekt povezovanja evropskih gozdnih rezervatov v mrežo (COST Action E4 / Forest Reserves Research Network). Cilji projekta, ki poteka od leta 1995, so: primerjava raziskav, poenotenje in standardiziranje raziskovalnih metodologij ter omogočanje splošnega dostopa do centralne baze podatkov o gozdnih rezervatih. Le ta je dostopna preko medmrežja, in sicer na naslovu: http://www.efi.fi/Database_Gateway/FRRN/. Za Slovenijo so navedeni osnovni podatki za 24 gozdnih rezervatov.